

'Als ik nu zeg 'sorry, ik ben met m'n langetermijnaanpak bezig, ik ga niks aan de energiecrisis doen', dan denk ik dat niet heel veel mensen dat zouden begrijpen'

U wilt het verzuim van burgers om aanspraak te maken op financiële ondersteuning onder andere tegengaan door plekken te benutten waar mensen vaker komen, of door het inschakelen van degenen met wie ze al in contact staan. Daarbij hebt u bijzondere aandacht voor werkenden met een laag inkomen. Het Leger is groot voorstander van deze zogenoemde vindplaatsgerichte aanpak. Welke rol kan het Leger spelen?

"Ik denk dan vooral aan het meekijken met mensen op welke regelingen ze recht hebben. Dat verzuim is zo jammer. Je kunt hier juist een goede eerste slag slaan door mensen meer financiële ruimte te geven. Daarnaast denk ik aan het concreet meehelpen bij de benodigde aanvragen of het invullen van de Voorzieningswijzer, waarin mensen kunnen zien op welke regelingen ze recht hebben. De hulpverleners van het Leger worden vertrouwd; mensen nemen van hen eerder iets aan dan wanneer ik het

zeg. Ten slotte moeten we om mensen heen staan. Sociale armoede is minstens zo erg als financiële armoede."

U gaat dit najaar een zogenoemde 'coalitie tegen armoede' lanceren. Wat verwacht u daarvan?

"Armoede is een veelkoppig monster. De bestrijding ervan is dan ook geen zaak van even op een paar knoppen drukken en voilà. Was het maar zo simpel. Nee, er spelen vaak allemaal zaken tegelijk. Iemand met psychosociale problematiek heeft heel andere hulp nodig dan iemand die net z'n baan heeft verloren. We willen dat een groot netwerk van partijen de handen ineenslaat in de strijd tegen armoede, die dus op veel fronten speelt. Als minister kan ik armoede niet in m'n eentje oplossen. Wél kan ik de talrijke initiatieven die er zijn ondersteunen. Ik zie het als mijn taak om de maatschappelijke rol die mensen op zich willen nemen in het omzien naar elkaar beter te faciliteren, en daarnaast om initiatieven met elkaar in contact te brengen. Daar is die coalitie op gericht."

De kritiek op het kabinet in het algemeen is dat er veel aan crisisbestrijding wordt gedaan, in plaats van dat er aan langetermijnoplossingen wordt gewerkt.

"Ruim een jaar geleden was de problematiek van de hoge energieprijzen nauwelijks voorstelbaar, maar nu is het voor veel mensen een concrete werkelijkheid. Als ik nu zeg 'sorry, ik ben met m'n langetermijnaanpak bezig, ik ga niks aan de crisis doen', dan denk ik dat niet heel veel mensen dat zouden begrijpen, en terecht. Daarbij: er ligt met mijn nota een langetermijnaanpak en daar werken we aan door, ook nu."

Welke maatregel van het actieplan is voor u persoonlijk het belangrijkste?

"Dat zit 'm niet in één onderdeel. Het gaat mij erom: zijn we als overheid in staat om in alles wat wij doen het vertrouwen van de burger te herwinnen? Als dat mij gelukt is aan het eind van m'n kabinetsperiode, dan hebben we de goede dingen gedaan." ❏

Een robot als huisgenoot

tekst/Carolien Drijfhout
beeld/Folkert Koelewijn

Een houten bloempot met ogen, jasje aan en plantje op de kruin, die je 's morgens wakker maakt, aan je afspraken herinnert en vraagt hoe je je voelt. Is zorgrobotje Tiny Tessa een go of een no-go? Deelnemers in de Beschermd Wonen-locatie in Groningen proberen het uit. "Je houdt van Tessa, of je houdt niet van Tessa."

'Pli-pla-plong, het is nu twaalf uur. Over een uur is je afspraak in het ziekenhuis. Zorg je dat je op tijd weggaat?'

klinkt een heldere vrouwenstem in de kamer van George. Het is robotje Tessa, die in de kast staat te knippen met haar lichtgevende ogen. Ze staat er uitgesteld als een pronkstuk, in een hoekje van de plank, voor Mona Lisa en naast het kindeke Jezus. George klapt zijn map met ziekenhuispapieren dicht. Hij zal zich eens klaar gaan maken.

Pratende bloempot

Op de Beschermd Wonen-locatie van het Leger des Heils in Groningen is Tessa, Tiny Tessa voluit, inmiddels een redelijk bekend gezicht. Letterlijk, want veel meer dan een gezicht heeft de robot niet. Met haar twee grote, ronde ogen, dopneusje, blauw-gele kraag, bijpassend hoedje en plantje op haar kruin ziet ze er op een bepaalde manier schattig uit. "Net een baby zo, vind je niet?", lacht pedagogisch medewerker Maurits terwijl hij een Tessa in zijn armen houdt.

Een jaar geleden haalde Maurits een paar Tessa's naar de woonlocatie. Om eens kennis te maken met deze zorgrobot die vooral in de wijkverpleging al hoge ogen gooide. "Binnen Beschermd Wonen is de inzet van zorgrobots nog vrij nieuw. Maar een tijdje geleden is er een budget beschikbaar gesteld voor onze nieuwe locatie waarmee we innovatieve dingen kunnen proberen. De robot kan een mooie rol spelen in het behouden of terugpakken van de eigen regie van onze

deelnemers. Daar zagen we een mogelijke meerwaarde. Al was ik ook wel sceptisch hoor, of zo'n pratende bloempot niet een beetje te kinderachtig zou zijn voor onze bewoners."

Ze noemt me Jube

Tiny Tessa, ontwikkeld door Tinybots, is bedoeld om de levenskwaliteit van zorgcliënten te vergroten en hen te helpen zoveel mogelijk eigen regie en zelfstandigheid te behouden. En zo tegelijk de zorgvraag te verminderen. Zo heeft de robot een wekdienst, herinnert ze je aan afspraken en helpt ze je op tijd je medicatie in te nemen.

Deelnemer George was één van de eersten op de locatie in Groningen die daar wel oren naar had. "Tessa staat nu bijna een jaar bij mij in de woning", zegt de 43-jarige deelnemer terwijl hij haast liefkozend haar jasje rechttrekt. "Ik ben er echt blij mee. Ze zorgt dat ik niets vergeet."

Zo maakt ze George elke morgen wakker en herinnert ze hem aan zijn medicatie.

Op een fijnere manier dan een alarm, vindt George. "Tessa praat gewoon tegen me. 'Jube, het is 8 uur. Je moet je medicijnen nemen', zegt ze dan. Ja, ze noemt me Jube, zoals mijn familie doet. Jube is mijn naam binnen mijn tribe in Sudan. Ik wilde dat ze die naam gebruikt, want ze woont tenslotte bij me in huis."

Zelf in charge

"Ze ziet er ook nog grappig uit, vind je niet?", grinnikt George, die zich voorzichtig op de bank laat zakken. Vanaf de bank heeft hij goed zicht op Tessa. Hij heeft haar eigenhandig nog een beetje gepimpt, met glinsterende kerstballen als oorbellen en een hoedje op haar hoofd. "De hoed bewaart ze voor me. Als ik de deur uitga, zet ik hem zelf weer op."

'Ze noemt me 'Jube', zoals mijn familie doet'

George revalideert momenteel van een gebroken rug, waarvoor hij regelmatig in het ziekenhuis moet zijn. Voor die afspraken komt hij altijd op tijd, en daar is hij de robot dankbaar voor. "Vroeger was dat wel anders geweest. Soms slaap ik overdag of vergeet ik dat ik een afspraak heb. Nu herinnert Tessa me daaraan. Dat geeft me een gerust gevoel. Ik vind het ook fijn dat ik niet steeds aan de begeleiding hoeft te vragen wanneer iets is. Ik ben zelf in charge."

Het enige minpuntje vindt George dat hij de afspraken niet zelf kan instellen; dat moet samen met Maurits of een andere begeleider. "Dat kan wel anders hoor George, daar kunnen we best naartoe werken", verzekert Maurits hem ter plekke. George ziet mogelijkheden: "Dan kan ik ook grappige dingen programmeren", lacht hij. "Zodat ze in de loop van de dag nog eens iets leuks tegen me zegt."

Wantrouwend

Niet iedereen is zo enthousiast als George. Sterker nog, van de veertig deelnemers hebben er op dit moment maar vier een Tessa in gebruik. "Er zijn net een paar mensen doorgestoomd die er één hadden, iemand is met vakantie, iemand zit in detentie", legt Maurits uit. Maar

daarnaast is Tessa ook gewoon niet voor iedereen weggelegd. Er zijn deelnemers die hem gewoon niet nodig hebben én deelnemers die er simpelweg niet voor openstaan. "Een heel aantal bewoners is wantrouwend. Vooral wanneer er sprake is van verslavingsproblematiek. Tessa bespioneert niet; ze kan alleen de antwoorden 'ja' en 'nee' ontvangen. Maar toch zijn bewoners bang voor wat 'dat ding' misschien wel allemaal opneemt en doorgeeft. Het geeft hun het gevoel bespied te worden."

Bemoelial

Het is herkenbaar voor Axel. De 27-jarige bewoner met een licht verstandelijke beperking zette Tessa een maandje geleden de deur uit. In eerste instantie was hij nog wel positief. Tessa, in die tijd ietwat verdekt opgesteld, schuin achter zijn televisie, hielp hem op tijd wakker te worden en aan het werk te gaan. "Daar

'Ik heb Tessa de deur uitgezet; ze bemoeide zich te veel'

was ik wel blij mee", zegt Axel, die iedere ochtend de keuken en de gangen van de locatie schoonmaakt. Maar bij zijn tweede persoonlijke doel, het netjes houden van zijn kamer, maakte Tessa een onvergeeflijke fout. Elke middag vertelde ze Axel dat het tijd was zijn kamer op te ruimen en schoon te maken. "Ze bemoeide zich te veel. Daar werd ik helemaal zat van. Zeker toen ze op een dag zei dat ik mijn kamer moest schoonmaken terwijl ik het net had gedaan. Toen heb ik de stekker eruit getrokken en Maurits gezegd dat hij haar op moest komen halen." Toch heeft ze haar dienst bewezen, want nog elke dag staat Axel op tijd op. Tessa hielp hem in het ritme te komen

en overtuigde hem ervan dat een wekker zetten zo gek nog niet is.

Politieagentje

Dit resultaat is niet alleen prettig voor Axel, die op deze manier rustig op kan starten, maar ook voor zijn hulpverleners, want die hoeven minder politieagentje te spelen. Maurits heeft het dit afgelopen testjaar vaker geconstateerd: waar Tessa op de afspraken let, komt er in het contact tussen deelnemer en begeleider meer ruimte voor een goede verstandhouding. Maurits: "Ik ben minder de boeman die steeds aan de deur staat te zeuren, of achter mensen aan zit voor afspraken of medicatie." De robot is binnen Beschermd Wonen niet bedoeld als vervanging van menselijk contact. Maar efficiënter werken, waardoor er meer ruimte ontstaat voor goed contact en zinvolle gesprekken, is natuurlijk wel hele mooie winst. "De robot zorgt ervoor dat wij in onze tijd met de deelnemers meer 'op de relatie' kunnen zitten." ☛

Het meisje en de majoor

tekst/Menno de Boer
beeld/Zeloot